

מסורת הש"ס

(א) מנחות פג, ב (ג) [נתקמן קרי. וס"ג]. א (א) [נסקה נ: יבמות מו. סא: סוריות ו: מנחות יט. פב. תמורה טו: יח: מ"ל: ו' ירושי תרומות פ"ב ה"א, ד] לעיל סח: (מנחות פג, א) מנחות פג. כל הסוגיא, א (ו) [וע"פ בנחמיות] רע"ז ער, א (ז) [ע"י מ"ו לעיל ג. ד"ה א] [א] ת"כ צו פ"ט ה"א, (ח) וימא ג: מנחות פג. חולין כב, (ט) ת"כ אחרי פ"ב ה"ב, (י) [ר"ה.ה.ו.ס"ג], א (ז) לעיל כ: מנחות י. פג. חולין כב, ז לעיל כד: חולין כב, ח (לעיל פו, א) (ט) ש"ך לעיל, א (ק) וקרא כב כ, (ט) ע"כ ש"ך לעיל, א ת"כ וקרא גרבה פרש' יד ה"ה, א (וע' מ"י נסדריקן סה. ד"ה ילא).

הנהגות הב"ח

(א) גבי מה חטאת מקדשת צבטע און כל מקדשת: (ב) רש"י ד"ה [בעגדעו הקדוש] ויש צאגוט וכו' [קמן בעשעמינ מה שלמים וכו' חילף משלמים דהסב בסניי שלמים גמי הוו קס"ד ואח"כ מ"ה אלא ספין: (ג) ד"ה מה חטאת וכו' מיבלע כ"ל ואת ל' נתקן: (ד) ד"ה מה אשם וכו' לא ה"ל גמלף דכליל ה"א ולא בעצין למיזמר אף כל שארן שפיר ושליא קדוש בו דלא לעולה וכו' גבי אכילת זכרים קדשי קדשים הוא אכל שלמים קדשים קלים אבא הילכן הסהס: (ה) ד"ה קף כל ואפילו עולה ומיעטן לו הא מחטאת גמי הוא מלי. י"ב ע"כ פשט זה דשעמתיא ה"ל:

גליון הש"ס

גבי דקריה. לשון זה גייב לעיל דף עט ע"כ:

שינויי גוסחאות

[א] צ"ל מקדשת. וכן בסמוך (ש"ס): [ב] צ"ל מוטע דראיירי דשמן קאריה. ובמנחות (פג ע"א) משה דרבנן אבב דשמן קריה. ועי"ש צריכ דפי' דבשר בולע טפי לפי שהוא סח: [ג] צ"ל כלן המשך הסוגיא דלעיל פו ע"א סבר לה וכו' עד יתירא כתיב: [ד] כלן חסד דיוצר אף כל און נאכלים אלא לזכיר הכונה. דהאוי קרא בכבש עזרת קאי קדשי קדשים גינהו ככל הכתובים במקרא זה (ש"ס): [ה] ע"מ נוסף ואציג דבשרי אלא לזכיר ושלמים דהאוי קרא ציבור אלא כתיב הותם אפיה וקדש בו. ועי' קט"ו עמ"ה הקדוש: [ו] צ"ל דהיינו כבשי אף כל און נאכלים אלא לזכיר [ז] מקדושה ותקריבה לל"ל [ח] קדש בו (כתה"י ושי"ס) [ט] כהני' שילוי ופ"י: [י] צ"ל אין (כתה"י ושי"ס) [יא] צ"ל קדש (י"ב) [יב] וגמרינן (י"ג) מקדושה ותקריבה לל"ל [יד] מותר בשמן בשריפה (כתה"י ושי"ס) [טו] ותקריב אחד מזה והשני נותר בו (כתה"י): [טז] ס"ל מפגלין את הלהם דהא בכבש עזרת כתיב [כז] קאין ואציג חשב בובה ושי' הלהם מוגבל אף כל שבא דבר אחר עמו הדבה מפגלו כגון איל גיזר שורא וטעון להם וכן תורה ומשום הכי יליף מושלמים משום דיעקב פיגול (שש"ל) [כח] כתיב (כתה"י ושי"ס): [כט] כתיב (ש"ס) [ד] פ"י מתחלה (ש"ס ושי"ס): [לו] דכתיב ביה (כתה"י ושי"ס) [לז] לכהן [צ"ל הבהן] אשר יכפר בו לו יהיה (כתה"י ושי"ס): [בא] צ"ל במאן (ש"ס): [בב] בביתא בפרק הבמה (ש"ס): [בג] כלן קס"ד (ומה"ד מפגלין ומתפגלין ושכ"י וב"ש) [כד] ופי' חז"ל: [כה] ובסוף התורה לל"ל (ש"ס): [כז] מכות באשם וכו' עד מותרין לתת גנשי' לפטני ומתום מנחות סס:

דם חטאת פרק אחד עשר ובהים

דם חטאת, ציור מאת אברהם מנצח

מה שלמים מפגלין ומתפגלין הא נמי חילף משלמים דהסב ^(א) נמי שלמים בסניי הוו: ^(ב) **אלא ספין**. לשחיטה לאפוקי לור וקנה דכלי שרת בעינן: ^(ג) **מאי היא**. הי מניייהו יליף לאכול לזכרי כהונה ממנחה: **בקדש הקדשים תאכלנו**. צווקא קרח כתיב ^(ד) וקדש יהיה לך דכתיב בספיה

דקרא ימירא הוא למילף שלמי יציבור ובשאי ^(ה) עזרת דכתיב דהו ^(ו) קדש יהיו לה' לכהן ^(ז): **מה חטאת מקדש צבטע נור**. ואף על גב דבמנחה נמי כתיב (ויקרא ו) כל אשר יגע דהס יקדש דמקדשת צבטע לאטריך לאקושינהו לחטאת דממנחה לא מני ילפי דאיכא למימר לא חיתקיש למנחה אלא לענין זכרי כהונה אכל לענין צלוע דמנחה ^(ח) דוקא דריכא ^(ט) למיבעל אכל שאר קדשים לא: **מה אשם אין שפיר ושליא קדוש** ^(י). דהא זכר הוא ואין לך לומר צחצח ושמי כליות שלו שאף של שליא ^(יא) שבמעיו משמע, אף הנאים נקבות כגון חטאת ושלמים אין שפיר ושליא קדוש צהן ואין חלב ושמי הכליות של שליל שבמעיהן קריבין. ומעולה לא ה"ל לניקף דכליל היא ^(יב) ואף כל שאין ^(יג) שפיר ושליא קדוש צו לא מני למימר דלאו לעולה דמדינת לכו שהרי זכרי שאר הבשר אינו קרב. ואכילת זכרי חטאת וזכרים קדשי קדשים חטאת ממנחה דמקשה לך אחאי אקשינהו למנחה לילפו זבחי שלמי יציבור מאשס וחטאת משום דכתיב בתרייהו גבי אכילת זכרים הוא קדשי ^(יד) קדשים הוא הלכן מהתם לא מני ילפי אי לא מהיקשא דמנחה: וולדות כהנס **קדשים צהוייטן טן קדושים**. כשנולדים הן קדושים ולא צמעי אמן וגמרי ^(טו) מאשס: ודינן **אפשר משאי אפשר**. נקבות מזכרים ולגמרי לא מני למעוטינהו מקדשים ^(טז) להקריצם דכתיב רק קדשיך אשר יהיו לך ואמר התמורות אשר יהיו לך אלו הוולדות ומאשס גמרינן בדמעי אמן מיהא לא

קדי אלא צהוייטן דכתיב אשר יהיו: **מה מלואים מותרין צשריפה**. ולא היו צעלי חיים צמותריהן דמלואים שהרי קרבן צבור היו ולא הופרשו שנים לאחריות וגם לא אכד אחד מהם והפריש אחר תחתיו ונמצא הראשון: **אף כל הקדשים מותרין** ^(יז) **צשריפה ואין צעלי חיים צמותריהן**. שאס היו צעלי חיים צמותריהן כגון יחד שהפריש שני קרבנות לאחריות חובתו שאס יאכד האחד יתכפר צשני או אס הפריש קרבן ואכד והפריש אחר תחתיו ונמצא הראשון והקריצ ^(יח) את האחד מזה ואת השני נותר אין נותר זה צשריפה כדין נותר של מילואים: **מפגלים** ^(יט). את הנסכים שאס חיפש צוצה אף הנסכים מפגלינן ומש"ה יליף משלמים דיעקב פיגול כתיב ^(כ) צהו: דקריה. טרישטטריט"ט ^(כא) צלע"ו. מתוך שהצבר עב נכנס צחוכו השומן צעומקו: **חטאס**. צהא ציוס דכתיב (ציוס) צפר יוה"כ (ויקרא טו) כי ציוס הזה יכפר עליכס: וציזו **הימניה**. דכתיב ^(כב) אכזע וכהונה ואמר מר לעיל (דף כד:) כ"מ שנאמר אכזע וכהונה אינו אלא ימין: **מדרכה צר צר חנה נפקא נור**. וקס"ד או אכזע או כהונה ואין לך צכל אלו שלא נאמר כהן בהקרבתן: **צר"ש**. צפ"צ (שס) כהונה צעי אכזע ובחטאת תרוייהו כתיב ולקח הסכה מדס החטאת צאכזעו: **מה אשס עצמוסיו מותרין**. לעשות מהן כלים אי שזעתי שהרי נאכל לכהנים ונותר צעצמות לא שייך אלא בדצר הנאכל: **אף כל ואפי' עולה**. ומיציב ^(כג) לי הא נמי מחטאת הוה מני יליף ונראה צעיני דמלו יהיה ימירא נפקא ליה צאשס דכתיב ציה (שס) ^(כד) לו יהיה: דס

נילף ולמה איכתוב אשס ועוד דצפרק המוצח מקדש (לעיל דף פו.) דריש מג"ש נאמר צאשס לו יהיה ונאמר צעולה לו יהיה וקאמר דמופני מה אשס עצמותיו מותרין אף עולה כו' והשתא תיפוק ליה מהיקשא דהכא וז"ל ג"ש כיון דלא איצטריכא היקשא דהכא אלא לאגמורי צעולה וס לומר כיון דשאר קרבנות צריכי כל חד לתלמיה דמפרש הכא לא יליף מניייהו דצר אחר שאינו צ"ל צכל הקדשים רק צעולה וכי האזי גוונא פירשנו לעיל (דף יז: ד"ה מה) גבי מנחה דילפינן מיניה זכרי כהונה ולא ילפינן מחטאת ואשס ולפי"ז זה האזי תנא לית ליה דרשא דשפיר הקטרת אימורים ומשמע הוא אלא וס עצמותיו אשס, ומדרשא דחטאת נפקא ליה נמי לר"ע דאין דצר צבחויה צא אלא מן החולין, ועולה ומלואים דרים לכו כר"א (מנחות שס):

צה.

איכא דנפקא ל"ה מהבא בו'. עוד יס תנא שלישי צפרק אחיזה מקומן (לעיל דף נה.) דאמר אלא היקשא למאי אתא מה חטאת לזכרי כהונה אף זבחי שלמי יציבור לזכרי כהונה והא דלא מייתי לה הכא משום דסוגיא דשעמטא היא ולא משכח לה צרייחא צהדיא: **מה חטאת מקדשת בבצוע בו'**.

הא דאמרין צפרק גיד הנשה (חולין דף נח:) לא נלרכה [אלא] לטעס כעיקר דצקדשים אסור והכא שרי [ופריך] וליגמר מינה גלי רחמנא גבי חטאת כל אשר יגע צצשרה יקדש משמע דפשיטא ליה דשאר קדשים ילפינן מחטאת היינו מהיקשא דהכא: **אף ב"א אין שפיר ושליא קדוש בו**. פירש בקונטרס ואין חלב ושמי כליות של שליל שבמעיה קריבין וקשה דהוה ליה לתנא לפרושי חלב וכליות של שפיר ושליא כמו שליח צבחה המקשה (חולין דף עה.) הגי"ה ומה דמשמע מתוך פירושו דדוקא חלב ושמי כליות הוא דאין קדושין ילקרב אכל הוולדות גופן קדושין הן ואי"ל לומר כן דתניא תמורה (דף יא.) השוחט את החטאת ומנא צה צד ד' נאכל לכל אדס וצכל מקוס ולעולס ומוקי לה לתנא ^(א) דלית ליה צהוייטן שס הן קדושין צריש צילד מערימין (שס דף כה:) דהן עצמן חולין צמעי אמן ונראה לפרש דלענין חולין גמורין קא יליף דשפיר ושליא הנמצא צצטן חטאת לאחר שחיטה אינן קדושין כלל ומנהכא אית ליה ולדות קדשים צהוייטן הן קדושין והא דתניא צרייתא ^(ב) צבמה המקשה (חולין דף עה.) מה חלב ^(ג) ושמי כליות האמורין צאשס מוצא מכלל שליל אף כל מוצא מכלל שליל ההוא תנא סבר צמעי אמן קדושין ולכן איצטריך קרא למעוטי חלב ושמי כליות מהקרבא ולפי מה שפירשמי לא אחי שפיר הא דלא יליף מעולה כמו לפי הקונטרס: **מה שלמים מפגלין בו'**. לעיל צקוף פרה ^(ד) (דף כח:) איכא

תנא דדריש לה מדכתיב ואס האכל יאכל מבשר צבח שלמינו מה שלמים מפגלים ומתפגלין כו' וכן צפרק צ"ש (לעיל דף מד.) דדריש לה נמי מההוא קרא מה שלמים מיוחדין שיש להם מתירין צין לאדס צין למוצב ^(ה) מפגלין ומתפגלין פי' צקונטרס מפגלין את הנסכים אס חיפש צוצה ובתנס דחק דהוה מני למימר שהדס מפגל את הצצר והצצר עצמו מתפגל: **מה חטאת אינה באה א"א מן החולין בו'**. תרמי דריש מחטאת דכצר דרש נמי מה חטאת מקדשת צצלוע: **בדי נסבה ואי בעית אימא סבר ד"ה בו'**. הכא מסיק להני תרי שניויי אכל צקוף המורה (מנחות דף פג.) משני כדי נסבה לחודיה וצפ"ק דחולין (דף כג.) דצר הלמד בג"ש אינו חוזר ומלמד צהיקס צ"ל הכא ^(ה) [וצפ"ק דחולין] כדי נסבה דחטאת גופיה ילפינן בג"ש דמזורע דהיינו ימין לעיל צפ"צ (דף כד:) וצפ"ק דמנחות (דף י.) ואס כן לא מלניו למילף צהיקס שאר קרבנות מחטאת: **מה אשס עצמותיו מותרין בו'**. פי' צקונטרס לעשות מהס כלים אי שזעתי צאשס ^(ה) פשוט לו עצמותיו מותרין שהרי נאכל לכהנים ונותר צעצמות לא שייך אלא בדצר הנאכל אף כל ואפילו עולה ומיציב לי הא נמי מחטאת הוה מני יליף ונראה צעיני דמלו יהיה ימירא נפקא ליה צאשס דכתיב ציה לכהן אשר יכפר צו לו יהיה כך פי' צקונטרס והשתא לפירוש רצותיו דמצבדא ידע דעצמות מותרין צכל קדשים הנאכלין ולא אנטריך היקשא אלא להחיר עצמות עולה קשה משלמים או משאר קדשים הנאכלין אלא להחיר צאשס לו יהיה ונאמר צעולה לו יהיה וקאמר דמופני

(מנחות שס) כתה"י דריכא. [במנחות גר' דקדידן טרישטט"ש וענס סולע הצלע למוט מחד: אלא מן החולין. בדמרינן לקמים] וביוס. דכתיבי צפרשת יוס הכפורים כי ציוס הוה יכפר עליכס (מנחות שס) ולא משל ציבור. תמרותה הלכסה: ולא משל מעשר. דמרי אשר לא כתובים צפרשה, ואפילו לרי יהודה דאמר מעשר ממון הדיוט הוה, להכי אחי אשר לו לממעטיה: מבויס צצורה צפקא. למה ליה למילפל מחטאת צצונה, הא צבולתו קרבנות כתיב ציוס צומו להקריב, דמשמע ציוס ולא צלילה, וכל הקרבנות צמשמע (חולין כב.) כדי נסבא. אף לא אנטריך למתנייה ומייה צכדי (קידושין ה.) כל מקום שנאמר אצבע וכהונה. כון הכסן או כהנס (רע"י כד.) ומוקמינן צפ"ק דמנחות או אכזע או כהנס וגמר תמזורע עני דכתיב ציה ועכל הכסן אכזעו הימנה ומייה לפינן לכל היכא דכתיב כסן או אכזע שהתא עבודה ציומן, ועבולת נדבה כתיב כסן והקריב הכסן (חולין כב.) **אצבע לא בעיא בהונה**. דהכיבא דתנא אכזע אפי"ז דלא כתב כסן אינו אלא ימין, ומשכסה לה צאחרי מות ולקח מדס הפר והוה צאכזעו, הרי אכזע צלא כהונה: **בהונה בעיא אצבע**. אפי"ז דכתיב כהונה לא אמרינן ימין אלא אס כן כתב אכזע צהידה (מנחות כ.) מה אשס עצמותיו מותרין. עצמות שאין כהס מוח דשריין אפי' לקחא דסכנתא ואשס דעצמותיו מותרים שהרי צשני מותר ואין אסור נותר מל עליס דאין נותר מל אלא על זבח הראוי לאכילתו דלאמרינן כפקסיס העצמות והקדין יפרשו לגשה עשר והיין צה אי דלית מה חטא לשידטיו אלאה דאין דאוי לאכילתו אין מחר מל צו (מנחות פג. כתה"י) אף כל. אפילו עולה אפי"ז דסולה לליל, עצמותיו מותרין. ואפי' דנקט אשס טפי משום דמכל חד מימי חוד דרשא, ועוד צאשס כתיב הוה לאחר הקטרת אימורים ומשמע הוא אלא וס עצמותיו אשס, ומדרשא דחטאת נפקא ליה נמי לר"ע דאין דצר צבחויה צא אלא מן החולין, ועולה ומלואים דרים לכו כר"א (מנחות שס):

עין משפט ונר מצוה

כט א מ"י פט"ו מהל' מעה"ק הלכה טו: ע ב מ"י פ"ד סס הלכה א: עא ג מ"י פ"ה מהלכות פאלת מקדש הלכה יח: עב ד מ"י פ"י מהל' מעה"ק הלכה י:

תורה אור השלם

1. והקריב אהרן את פר החטאת אשר לו וכפר בעדו ויקרא טו, ו
2. אשר צוה יהוה את משה בחר סוין ביום צותו את בני ישראל להקריב את קרבניהם ליהוה במדבר סיני: ויקרא ז, לח

לעזי רש"י

טרישטט"ט טרישטריש"ט. מהלכה.

מוסף רש"י

איכא דנפקא ליה מהבא בו'. זבחי שלמי יציבור ממנחה, ואיכא דמייתי מצינא דקרא (מנחות פג.) מה חטאת מקדשת בבבולוע. דאס צלע צצר שלמים מבשר חטאת יס להס דין חטאת לאכל יוס ולילה, דלאמרינן כל אשר יגע צצשרה יקדש להיות כמוהו שאס פסולה מפסלס ואס צכרה יאכל כחמור צשה: אף כל מקדשת בבבולוע. שאס צלע קרנן קל מן כחמור קדוש כחשו: או קרנן צצר מן הפסול פסול כחשו: מה אשס אין שפיר ושליא קדוש בו. דלעולס לא ימאא צאשס שפיר ושליא, דכל אשמות זכרים קל מן כחמור קדוש כחשו: או קרננט שחלאו כחמן שפיר ושליא אין קדושים (מנחות פג. כתה"י) בהוייתן. להכי נקט לשון צהוייטן משום הא ולדות קדשים קדושים נפקא לן צפ"ק דבכורות מיהו לך, דכתיב רק קדשיך אלו התמורות, אשר יסיו לך אלו הולדות (מנחות שס ובכירות כג. ובש"י) לקסן קרי' ודינן אפשר. שאר קרבנות הנאים נקטו ואפשר להיות לה כחמן שפיר ושליא: משיא אפשר. מאשס דזכר הוא: מה מלואים מותריהן בשריפה. דמדינ ואס יומר מבשר המלואים וגו': ואין בעלי חיים במותריהן. אלא מלניו שריפה וצבטא אלא בצצר לאחר שחיטה: אף כל. קרבנות: מותריהן. שחיטתו חוק לזמן אכילה: בשריפה. אחטאת ואשס איצטריך, דאשלתים כתיב צשריפה צהדיא: ואין בעלי חיים במותריהן. כגון אס הפריש שני קרבנות לאחריות, או קרבן מעובדת הוי השני מותר (מנחות שס כתה"י): או: שאס הפריש צו חטאת לאחריות ומכפר צאחד מהן אין השני לאסיד אלא יעשה עד שיקחא צו: מה שלמים מפגלין. נסכים דלאמרינן כהקטורס הנה מוגבל את הנסכים (מנחות שס). או: שהדס הוא המפגל (רע"י כח:) ובחטופגלין. לו השני עצמן (מנחות שס), או: הבשר והאמורין: אף כל. שיו טו מפגלין ומתפגלין פיגול טיה טו, זלא מנחת כהנס ומנחת כסן משיח ומנחת נסכים שחס מותרין את עצמם ואין כהס צרייחס להתפגל מתמת עבודת ממויחסס, שאין פיגול טיה צסן. (רע"י כח.) מה מנחה מקדשת בבבולוע. דכתיב ציה נמי כל אשר יגע כהס יקדש, ואמרין כתיב יטול אפילו לא צלע, מ"ל כה עד ציבעל, הו"ה נמי דהוי מני לתנמר מחטאת, אלא דסלי קרא דריש מכל חד מיחלס, ומיציב ליה חטאת דלראא לחריאל: ואיצטריך למכתב בו'. דמקדשין צצלוע

(מנחות שס) כתה"י דריכא. [במנחות גר' דקדידן טרישטט"ש וענס סולע הצלע למוט מחד: אלא מן החולין. בדמרינן לקמים] וביוס. דכתיבי צפרשת יוס הכפורים כי ציוס הוה יכפר עליכס (מנחות שס) ולא משל ציבור. תמרותה הלכסה: ולא משל מעשר. דמרי אשר לא כתובים צפרשה, ואפילו לרי יהודה דאמר מעשר ממון הדיוט הוה, להכי אחי אשר לו לממעטיה: מבויס צצורה צפקא. למה ליה למילפל מחטאת צצונה, הא צבולתו קרבנות כתיב ציוס צומו להקריב, דמשמע ציוס ולא צלילה, וכל הקרבנות צמשמע (חולין כב.) כדי נסבא. אף לא אנטריך למתנייה ומייה צכדי (קידושין ה.) כל מקום שנאמר אצבע וכהונה. כון הכסן או כהנס (רע"י כד.) ומוקמינן צפ"ק דמנחות או אכזע או כהנס וגמר תמזורע עני דכתיב ציה ועכל הכסן אכזעו הימנה ומייה לפינן לכל היכא דכתיב כסן או אכזע שהתא עבודה ציומן, ועבולת נדבה כתיב כסן והקריב הכסן (חולין כב.) **אצבע לא בעיא בהונה**. דהכיבא דתנא אכזע אפי"ז דלא כתב כסן אינו אלא ימין, ומשכסה לה צאחרי מות ולקח מדס הפר והוה צאכזעו, הרי אכזע צלא כהונה: **בהונה בעיא אצבע**. אפי"ז דכתיב כהונה לא אמרינן ימין אלא אס כן כתב אכזע צהידה (מנחות כ.) מה אשס עצמותיו מותרין. עצמות שאין כהס מוח דשריין אפי' לקחא דסכנתא ואשס דעצמותיו מותרים שהרי צשני מותר ואין אסור נותר מל עליס דאין נותר מל אלא על זבח הראוי לאכילתו דלאמרינן כפקסיס העצמות והקדין יפרשו לגשה עשר והיין צה אי דלית מה חטא לשידטיו אלאה דאין דאוי לאכילתו אין מחר מל צו (מנחות פג. כתה"י) אף כל. אפילו עולה אפי"ז דסולה לליל, עצמותיו מותרין. ואפי' דנקט אשס טפי משום דמכל חד מימי חוד דרשא, ועוד צאשס כתיב הוה לאחר הקטרת אימורים ומשמע הוא אלא וס עצמותיו אשס, ומדרשא דחטאת נפקא ליה נמי לר"ע דאין דצר צבחויה צא אלא מן החולין, ועולה ומלואים דרים לכו כר"א (מנחות שס):